

emcdda.europa.eu

DROGE V EVROPI – DEJSTVA IN ŠTEVILKE

*Letno poročilo 2006 o stanju na področju problematike drog v Evropi
in Statistični bilten za leto 2006*

Prepoved objave do: 11:00 po srednjeevropskem času – 23.11.2006

Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami (Center EMCDDA) v spodnjem besedilu predstavlja izbor dejstev in statističnih podatkov iz svojega:

Letnega poročila 2006 o stanju na področju problematike drog v Evropi

<http://annualreport.emcdda.europa.eu>

in

Statističnega biltena za leto 2006

<http://stats06.emcdda.europa.eu>

Prosimo upoštevajte, da je to besedilo zgolj pregledni referenčni povzetek in se mora uporabljati skupaj z ustreznimi poglavji *Letnega poročila* in *Statističnega biltena*, ki nudita podrobnejše informacije in ustrezno sobesedilo ter metodološke opombe in pridržke.

Vsi navedeni statistični podatki se nanašajo na leto 2004 (ali na zadnje razpoložljivo leto). Nekatere informacije so povzete iz poročil drugih agencij in organov. Podrobnejši podatki o virih so na voljo v *Letnem poročilu* in *Statističnem biltenu*.

Podrobnejše informacije o stopnjah razširjenosti uporabe drog kdajkoli v življenju, v zadnjem letu ali v zadnjem mesecu, razčlenjene po vrstah droge in po državah, so v tabelah GPS-1, GPS-3 in GPS-5 v *Statističnem biltenu za leto 2006*.

Kanabis

- Kanabis še naprej ostaja prepovedana rastlinska droga z najbolj razširjeno pridelavo in obsegom trgovanja, hkrati pa predstavlja najpogosteje zaseženo drogo v EU.
- Po trenutnih podatkih je število zasegov hašiša in marihuane v letu 2004 na ravni EU naraslo, vendar pa se je v istem letu skupna zasežena količina obeh oblik kanabisa v večini držav EU zmanjšala (nekatero državo še niso posredovale podatkov).
- V obdobju od leta 1999 do leta 2004 so se povprečne maloprodajne cene hašiša in marihuane v večini držav EU znižale.
- V letu 2004 je povprečna vsebnost THC v hašišu na maloprodajni stopnji znašala od manj kot 1 % do 17 %, moč marihuane pa se je gibala od 0,6 % do 18 % (višje vrednosti se večinoma nanašajo na marihuano, ki je v EU pridelana v umetno ustvarjenih pogojih).
- Ocene, ki se nanašajo na odrasle osebe (15–46 let) v EU, Bolgariji, Romuniji in na Norveškem, kažejo, da:
 - je 65 milijonov odraslih kanabis uporabilo vsaj enkrat v življenju (uporaba droge kdajkoli v življenju) – 20 % odraslih.
 - je 22,5 milijona odraslih konopljo uporabilo v zadnjem letu (nedavna uporaba droge) – 7 % odraslih.
 - je 12 milijonov odraslih kanabis uporabilo v zadnjem mesecu (trenutna uporaba droge) – 4 % odraslih.
 - 3 milijone odraslih uporablja kanabis na vsakodnevni/skoraj vsakodnevni osnovi (intenzivna uporaba) – okoli 1 % odraslih.
- Kanabis je že kdaj v življenju uporabilo med 2 % in 31 % odraslih v Evropi, odvisno od države do države, pri čemer večina držav poroča o stopnji razširjenosti med 10 % in 20 %.
- Kanabis je v zadnjem letu uporabilo med 1 % in 11 % odraslih, odvisno od države do države, pri čemer večina držav poroča o stopnji razširjenosti med 3 % in 8 %.
- Kanabis je v zadnjem mesecu uporabilo med 0,5 % in 8 % odraslih, odvisno od države do države.
- Kanabis je za glavno problematično drogo v Evropi navedlo okoli 15 % oseb, ki so se zaradi težav z drogo vključile v zdravljenje, in 27 % oseb, ki so prišle na zdravljenje prvič v življenju, kar postavlja kanabis na drugo mesto najbolj pogosto navedene droge takoj za heroinom.

Kokain

- Kokain je za kanabisom najbolj pogosto preprodajana droga na svetu. Urad Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC) poroča, da je Kolumbija daleč največji vir prepovedane koke na svetu, sledita ji Peru in Bolivija. Svetovna proizvodnja kokaina v letu 2004 je bila ocenjena na 687 ton.
- Večina kokaina, zaseženega v Evropi, prihaja neposredno iz Južne Amerike (v glavnem iz Kolumbije) ali prek Srednje Amerike in Karibov. Čedalje pomembnejše tranzitne točke za kokain, namenjen v Evropo, pa postajajo tudi nekateri deli Afrike.
- V letu 2004 je bilo po ocenah v EU zaseženih 74 ton kokaina. Večina zasegov je bila opravljena v zahodnih evropskih državah. V zadnjih petih letih je bila približno polovica zasegov opravljenih v Španiji, kar predstavlja okoli polovico celotne količine v EU zaplenjenega kokaina.
- V skladu s trenutnimi podatki se je količina zaseženega kokaina v letu 2004 zmanjšala. V obdobju od 1999 do 2004 so se povprečne maloprodajne cene kokaina v večini držav EU znižale.
- Ocene, ki se nanašajo na odrasle osebe (15–64 let) v EU, Bolgariji, Romuniji in na Norveškem, kažejo, da:
 - je 10 milijonov odraslih kokain uporabilo vsaj enkrat v življenju (uporaba droge kdajkoli v življenju) – 3 % odraslih.
 - je 3,5 milijona odraslih kokain uporabilo v zadnjem letu (nedavna uporaba droge) – 1 % odraslih.
 - je 1,5 milijona odraslih kokain uporabilo v zadnjem mesecu (trenutna uporaba droge) – 0,5 % odraslih.
- Kokain je že kdaj v življenju uporabilo med 0,4 % in 6 % odraslih, odvisno od države do države.
- V zadnjem letu je kokain uporabilo med 0,1 % in 3 % odraslih, odvisno od države do države, pri čemer večina držav poroča o stopnji razširjenosti med 0,3 % in 1,2 %.
- V zadnjem mesecu je kokain uporabilo med 0 % in 1% odraslih, odvisno od države do države.
- Kokain je za heroinom in kanabisom tretji najbolj pogosto navedeni razlog za vključitev v zdravljenje odvisnosti. Kokain je vzrok za okoli 8 % vseh povpraševanj po zdravljenju.
- Med prvič vključenimi v zdravljenje odvisnosti od kokaina v EU jih približno 80 % navaja, da uporabljajo kokain v prahu, 20 % pa jih uporablja crack kokain.

Amfetamini in metamfetamini

- Zahodna in Srednja Evropa ostajata pomembni področji za proizvodnjo in preprodajo amfetaminov, ne pa tudi metamfetaminov, čigar uporaba in proizvodnja je v glavnem omejena le na nekaj držav.
- V Evropi je proizvodnja metamfetaminov omejena večinoma na Češko republiko, kjer to substanco nelegalno proizvajajo od sredine 1980-ih pod lokalnim imenom 'pervitin'. V letu 2004 je bila proizvodnja metamfetaminov zabeležena tudi na Slovaškem in v Bolgariji.
- Od 6 ton amfetaminov, zaseženih po vsem svetu v letu 2004, jih je bilo približno 97 % zaseženih v Evropi, večinoma v Zahodni/Srednji Evropi in Jugovzhodni Evropi. Od 11 ton metamfetaminov, zaseženih po vsem svetu v letu 2004, jih je bilo približno 59 % zaseženih v Vzhodni in Jugovzhodni Aziji ter 37 % v Severni Ameriki.
- Na ravni EU število zasegov in zasežena količina amfetaminov od leta 1999 dalje naraščata.
- Ocene, ki se nanašajo na odrasle osebe (15–64 let) v EU, Bolgariji, Romuniji in na Norveškem, kažejo, da:
 - je 10 milijonov odraslih amfetamine uporabilo vsaj enkrat v življenju (uporaba droge kdajkoli v življenju) – 3 % odraslih.
 - je 2 milijona odraslih amfetamine poskusilo v zadnjem letu (nedavna uporaba droge) – 0,6 % odraslih.
 - je 900.000 odraslih amfetamine uporabilo v zadnjem mesecu (trenutna uporaba droge) – 0,3 % odraslih.
- Amfetamine je že kdaj v življenju uporabilo med 0,1% in 6 % odraslih, odvisno od države do države.
- Amfetamine je v zadnjem letu uporabilo med 0 % in 1,4% odraslih, odvisno od države do države, pri čemer večina držav poroča o stopnji razširjenosti med 0,2 % in 1,1 %.
- V zadnjem mesecu je amfetamine uporabilo med 0 % in 0,5 % odraslih, odvisno od države do države.

Ekstazi

- Evropa ostaja glavno središče proizvodnje ekstazija, vendar pa se je proizvodnja ekstazija v zadnjih letih razširila tudi na druge dele sveta, zlasti v Severno Ameriko ter Vzhodno in Jugovzhodno Azijo.
- Preprodaja ekstazija je močno osredotočena na Zahodno Evropo, vendar pa se je v zadnjih letih podobno kot proizvodnja te droge razširila po celem svetu. Od 8,5 ton ekstazija, zaseženega po vsem svetu v letu 2004, je bilo 50 % zaseženih v Zahodni in Srednji Evropi, 23 % v Severni Ameriki in 16 % v Oceaniji. V letu 2004 je bilo v EU zaseženih 28,3 milijona tablet ekstazija. Vse kaže, da število zasegov in količina zaseženega ekstazija naraščata.
- V obdobju od 1999 do 2004 se je v večini držav poročevalk povprečna maloprodajna cena ekstazija znižala.

- V Evropi na splošno večina tablet, ki se prodajajo kot ekstazi, vsebuje kot edino psihoaktivno snov metilendioksimetamfetamin (MDMA) ali drugo sorodno snov, kot je denimo metilendioksietilamfetamin (MDEA) ali metilendioksiamfetamin (MDA).
- Ocene, ki se nanašajo na odrasle osebe (15–64 let) v EU, Bolgariji, Romuniji in na Norveškem, kažejo, da:
 - je 8,5 milijona odraslih že kdaj v življenju poskusilo ekstazi (uporaba droge kdajkoli v življenju) – 2,6 % odraslih.
 - je 3 milijone odraslih ekstazi uporabilo v zadnjem letu (nedavna uporaba droge) – okoli 1 % odraslih.
 - je 1 milijon odraslih ekstazi uporabilo v zadnjem mesecu (trenutna uporaba droge) – 0,3 % odraslih.
- Ekstazi je že kdaj v življenju uporabilo med 0,2 % in 7 % odraslih v Evropi, odvisno od države do države.
- Ekstazi je v zadnjem letu uporabilo med 0 % in 3,5 % odraslih, odvisno od države do države, pri čemer večina držav poroča o stopnji razširjenosti med 0,3 % in 1,5 %.
- V zadnjem mesecu je ekstazi uporabilo med 0 % in 1 % odraslih, odvisno od države do države.
- Ocenjeno je bilo, da je v mlajši starostni skupini (15–24 let) uporaba ekstazija v zadnjem letu znašala med 0,3 % in 12 %.
- Ekstazi se v Evropi le redko navaja kot razlog za vključitev v zdravljenje odvisnosti od drog.

Halucinogene droge

- Med odraslimi (15–64 let) je razširjenost uporabe LSD kdajkoli v življenju od 0,2 % do 6 %, pri čemer večina držav poroča o stopnji razširjenosti med 0,4 % in 2 %.
- V raziskavah, opravljenih med dijaki (15–16 let), so ocenili, da je razširjenost uporabe halucinogenih gob v EU bistveno manjša kot razširjenost uporabe kanabisa, vendar pa je podobna razširjenosti uporabe ekstazija. Razširjenost uporabe drog kdajkoli v življenju znaša med manj kot 1 % in 8 % tako za ekstazi kot tudi za halucinogene gobe, čeprav je bolj običajna stopnja razširjenosti med 1 % in 3 %. Uporaba halucinogenih gob je navadno eksperimentalna, njihova redna ali stalna uporaba pa relativno redka.
- Med dijaki (15–16 let) je stopnja razširjenosti uporabe halucinogenih gob kdajkoli v življenju višja od stopnje razširjenosti tovrstne uporabe ekstazija v Belgiji, Nemčiji in Franciji.

Heroin in uporaba problematičnih drog

- Heroin, ki se uporablja v Evropi, je v glavnem proizveden v Afganistanu, ki še naprej ostaja največji svetovni dobavitelj prepovedanega opija. V letu 2005 je bilo v Afganistanu proizvedenega 89 % vsega prepovedanega opija na svetu. Urad Združenih narodov za droge in kriminal (UNDOC) poroča, da sta bili v letu 2004 po vsem svetu zaseženi 59,2 tona heroina – 50 % v Aziji in 40 % v Evropi.
- V letu 2004 je naraslo tako število zasegov heroina kot tudi količina zaseženega heroina. Evropski delež v skupnem številu vseh zasegov heroina narašča zlasti zaradi povečanega števila zasegov v jugovzhodnih evropskih državah, predvsem v Turčiji.
- V obdobju med 1999 in 2004 se je povprečna maloprodajna cena heroina v večini držav EU znižala.
- Opioidi (večinoma heroin) so na splošno še vedno glavna droga, zaradi katere se uporabniki prepovedanih drog vključijo v zdravljenje. Od skupnega števila povpraševanj po zdravljenju, zabeleženih v letu 2004, so bili opioidi v 60 % primerov glavna problematična droga. (Več informacij o tem je na voljo v tabelah TDI-2, TDI-19 in TDI-26 v *Statističnem biltenu za leto 2006*.)
- Odstotek novih povpraševanj po zdravljenju zaradi odvisnosti od heroina je v obdobju med 1999 in 2004 padel z več kot 60 % na okoli 40 %, medtem ko je povpraševanje po zdravljenju zaradi težav s kokainom in kanabisom naraslo.
- Skoraj polovica odvisnikov, ki se vključijo v zdravljenje zaradi uporabe heroina, je starih čez 30 let. Uporabniki opioidov običajno 3–7 let redno uporabljajo drogo, preden se vključijo v program zdravljenja odvisnosti. Manj kot 7 % uporabnikov opioidov, ki se prvič vključijo v zdravljenje, je starih manj kot 20 let.
- Na podlagi zadnjega pregleda razpoložljivih podatkov (2003) je bilo ocenjeno, da je v Evropi v nadomestno zdravljenje vključenih več kot pol milijona uporabnikov opioidov.
- V Evropi je metadon najpogosteje predpisano zdravilo za zdravljenje odvisnosti od opioidov (pretežno heroina), in sicer prejema predpisan metadon okoli 80 % vseh oseb, vključenih v nadomestno zdravljenje. Dandanes okoli 20 % vključenih v nadomestno zdravljenje prejema buprenorfin, ki od sredine 1990-ih postaja čedalje bolj priljubljena farmakološka izbira.
- Ocene kažejo, da je danes v EU okoli 1,7 milijona problematičnih uporabnikov drog (v glavnem uporabnikov heroina). Po ocenah je v obdobju od leta 2000 do 2004 razširjenost problematične uporabe opioidov na nacionalni ravni znašala od 1 do 8 primerov na 1000 prebivalcev, starih od 15 do 64 let. (Več informacij o tem je na voljo v tabelah PDU-2 in PDU-3 v *Statističnem biltenu za leto 2006*.)
- Po zadnjih podatkih je vsako leto skoraj 7000 akutnih smrtnih primerov zaradi drog, pri čemer so v 70 % teh primerov navzoči opioidi. (Več informacij o tem je na voljo v tabelah DRD-1 in DRD-2 v *Statističnem biltenu za leto 2006*.)